

EKP pangandusjärelevalve: ühtse järelevalvemehhanismi 2018. aasta järelevalveprioriteedid

Ühtse järelevalvemehhanismi prioriteetides määratakse kindlaks järelevalve eelisvaldkonnad 2018. aastaks. Neis tuginetakse järelevalve alla kuuluvate pankade ees seisvate põhiprobleemide hinnangule, pidades silmas majandus-, õigus- ja järelevalvekeskkonna asjakohast arengut.

Pangandussektorit ohustavate riskide allikad tehti kindlaks koostöös riiklike pädevate asutustega, võttes arvesse ühistelt järelevalverühmadelt saadud teavet, EKP makro- ja mikrotasandi usaldatavusjärelevalve analüüse ning rahvusvaheliste asutuste aruandeid. Pangandussektorit ohustavateks peamisteks riskiteguriteks on: pikaajaline madalate intressimäärade keskkond, viivislaenude suur osakaal, geopoliitiline ebakindlus, struktuursed majandusprobleemid euroalal (sealhulgas eelarve tasakaalustamatus ja võla jätkusuutlikkusega seotud probleemid), arenevate riikide majanduskasvu väljavaade, pankade reaktsioon uutele regulatiivsetele algatustele, eluaseme- ja ärikinnisvaraturgudel toimuvad muutused, riskide ümberhindamine finantsturgudel, küberkuritegevus ja IT-alased häired, toimepandavad rikkumised, pangandussektoriväline konkurents, keskse vastaspoole võimalik kohustuste täitmata jätmise ja jäik ettevõtluskeskkond.

EKP pangandusjärelevalve on läbi vaadanud oma järelevalveprioriteedid eesmärgiga tagada, et pangad käsitlevad neid põhiprobleeme tõhusalt. Eespool toodud riske silmas pidades on vaja jätkata 2017. aastaks määratud eelisvaldkondade edendamist, tehes asjakohaseid muudatusi. 2018. aastal on pangandusjärelevalves neli prioriteetset valdkonda:

1. ärimudelid ja kasumlikkuse hoovad;
2. krediidirisk;
3. riskihaldus;
4. mitut riski hõlmavad tegevused.

Iga valdkonna jaoks on kavandatud erinevad järelevalvealgatused, mille täielikuks elluviimiseks võib kuluda rohkem kui aasta.

- ✓ Pankade kasumlikkuse analüüs
- ✓ Pangaportfellide intressiriski tundlikkusanalüüs

Järelevalvetegevus 2018. aastal

- Pangaportfellide intressiriski tundlikkusanalüüsi järelmeetmed

Ärimudelid

Pankade ärimudelid ja kasumlikkuse hoovad on EKP pangandusjärelevalve prioriteetseks valdkonnaks ka 2018. aastal. Eelkõige analüüsitakse pankade kasumlikkuse arengut praeguses keskkonnas ja hinnatakse intressiriski mõju pankadele. Selleks võtab EKP pangandusjärelevalve arvesse pankade kasumlikkuse hoobade hiljutise horisontaalse analüüsi tulemusi. Ühtlasi aitavad pangaportfellide intressiriski tundlikkusanalüüsi tulemused järelevalveasutustel jälgida intressimäära taseme võimalike muutuste mõju pankadele.

Krediidirisk

- ✓ Avaldati suunised viivislaenude kohta

Järelevalvetegevus 2018. aastal

- Pankade viivislaenude strateegiate hindamine
- Eraldiste tegemise ja mahakandmise õigeaegsuse hindamine

Viivislaenud

Krediidirisk püsib olulise järelevalveprioriteedina ka 2018. aastal. Paljudes krediidasutustes on jätkuvalt suur viivislaenude osakaal, mis võib mõjutada negatiivselt pangalaenude pakkumist majandusele. Viivislaenude suur osakaal avaldab mõju kapitalile ja rahastamisele, vähendab kasumlikkust ning takistab seeläbi laenude andmist kodumajapidamistele ja ettevõtetele. Seetõttu on viivislaenude käsitlemine oluline nii pankade elujõulisuse kui ka makromajanduslike tulemuste seisukohast. Pärast viivislaene käsitlevate suuniste avaldamist pööratakse pankadega peetavas järelevalvealases dialoogis ka edaspidi suurt tähelepanu viivislaenude käsitlemise strateegiate analüüsimisele ning viivislaenudega seotud eraldiste moodustamise ja mahakandmise õigeaegsusele. Ühtlasi jätkab viivislaenudega tegelev töörühm ühiste järelevalverühmade toetamist järelemeetmete rakendamisel ja järelevalvealase dialoogi läbiviimisel seoses pankade viivislaenudega.

- ✓ Kohapealne-/kaudkontroll riskide kontsentreerumise uurimises

Järelevalvetegevus 2018. aastal

- Kinnisvaraga seotud riskide hindamine
- Tagatiste haldamise ja hindamise tavade analüüs

Riskide kontsentreerumine, tagatiste haldamine ja hindamine

Pankade riskide kontsentreerumine teatud varaklassides pälvib endiselt järelevalveasutuste tähelepanu. Sellega seoses kavatakse nii kohapealseid kontrole kui ka muid elemente hõlmav järelevalvealane lähenemisviis, mida on tõhusalt rakendatud laevanduslaenude portfelli puhul, võtta aja jooksul kasutusele ka teiste varaklasside (nt kinnisvara) hindamisel. Lisaks keskendutakse pankades kasutatavatele tagatiste haldamise ja hindamise tavadele.

Riskihaldus

See prioriteetne valdkond hõlmab elemente, mis on pankade riskihalduse seisukohalt püsivalt olulised. Igapäevase järelevalve käigus tehakse mitmesuguseid

tegevusi, mis muu hulgas hõlmavad keeruliste finantsinstrumentide (nagu 2. ja 3. taseme varad) järelevalvet. Erilist tähelepanu pööratakse järgmistele algatustele.

- ✓ Avaldati sisemudelite sihipärase läbivaatamise juhendi esimene versioon

Järelevalvetegevus 2018. aastal

- Analüüs ja dialoog pankadega
- Avalik konsultatsioon sisemudeleid käsitleva EKP juhendi kohta

Sisemudelite sihipärase läbivaatamine

Sisemudelite sihipärase läbivaatamise projekt jätkub 2018. ja 2019. aastal eesmärgiga suurendada pankade 1. samba heakskiidetud sisemudelite usaldusväärsust ja kinnitada nende adekvaatsust. 2017. aastal avaldati sisemudelite sihipärase läbivaatamise juhendi esimene versioon, milles selgitatakse, mil viisil kavatses ühtne järelevalvemehhanism rakendada sisemudelitega seotud kõige asjakohasemaid regulatiivseid nõudeid. Ühtlasi pannakse juhendis alus projekti teostamisetapile. 2018. aasta tegevused on suuresti kooskõlas 2017. aastal saavutatud edusammudega. Jätkatakse pankade kohapealset kontrollimist krediidi-, turu- ja vastaspoole krediidiriski suhtes. Kohapealsete kontrollide tulemuste selgudes viib EKP ka edaspidi läbi horisontaalseid analüüse, mille käigus saadud teavet kasutatakse järelmeetmete kehtestamisel ja juhendi läbivaatamisel. Sisemudeleid käsitleva EKP juhendi läbivaatamise järel toimub avalik konsultatsioon. Juhendi eri osade kohta viiakse pärast nende avaldamist läbi eraldi konsultatsioonid.

- ✓ Avaldati ICAAPi ja ILAAPi käsitlevate suuniste kavand

Järelevalvetegevus 2018. aastal

- Pankade ICAAPide ja ILAAPide töhustamine
- Avalik konsultatsioon läbivaadatud suuniste kohta

Sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess (ICAAP) ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsess (ILAAP)

ICAAP ja ILAAP on väga olulised krediidasutuste kapitali ja likviidsuse adekvaatsuse juhtimisel. Selleks et toetada krediidasutuste ICAAPide ja ILAAPide töhustamist, järgib EKP mitmeaastast tegevuskava. EKP pangandusjärelevalve on täpsustanud ja täiendanud oma järelevalvealaseid suuniseid ICAAPi ja ILAAPi kohta, tuginedes pankadega peetud intensiivsele dialoogile 2017. aastal avaldatud suuniste kavandi üle ja võttes arvesse lisateavet. Suunised on kavas lõplikult vormistada 2018. aastal pärast aasta alguses toimuvat avalikku konsultatsiooni. Peale selle püütakse suurendada 2. samba kapitalinõuete riskipõhise koosseisu läbipaistvust.

- ✓ IFRS 9 rakendamise valmisoleku analüüs

Järelevalvetegevus 2018. aastal

- Järelekontroll IFRS 9 rakendamisele pankades
- Analüüs pankade valmisoleku kohta rakendada teisi regulatiivseid muutusi

Valmisolek IFRS 9 rakendamiseks ja teised regulatiivsed muudatused

2018. aastal peavad pangad toime tulema mitme regulatiivse muudatusega. Seetõttu jälgib EKP pangandusjärelevalve pankade valmisolekut asjakohaste muudatuste rakendamiseks. Oluline muudatus on finantsaruandlusstandardi IFRS 9 kasutuselevõtmine, mille kohta tehtud temaatilise analüüsi vahetulemuste põhjal võib öelda, et pankadel tuleb veel tööd teha, et olla valmis IFRS 9 rakendamiseks. Sellega seoses jätkavad ühised järelevalverühmad pankade jälgimist ja võtavad asjakohaseid järelmeetmeid. Lisaks jälgitakse pankade valmisolekut rakendada teisi regulatiivseid muudatusi, muu hulgas stabiilse netorahastamise kordajat, finantsvõimenduse määra ning omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõudeid.

Mitut riski hõlmavad tegevused

2018. aastaks kavandatud järelvalvemeetmed mitut riski hõlmavate tegevuste käsitlemiseks sisaldavad muu hulgas stressiteste ja ettevalmistust Brexitiks.

- ✓ Kehtestatakse Brexitit puudutavad poliitilised põhimõtted

Järelevaetegevus 2018. aastal

- Dialoogi jätkamine pankadega nende ettevalmistuste kohta Brexitiks

Valmistumine Brexitiks

Brexit on jätkuvalt tähtsal kohal ka 2018. aasta järelvalvealases tegevuskavas. Tähelepanu nihkub ettevalmistavalt töölt vastuvõetud poliitiliste põhimõtete praktilisele rakendamisele. EKP koos riiklike pädevate asutustega hindab ka edaspidi pankade tegevusloataotlusi ja kavasid oma tegevuste ümbersuunamiseks Ühendkuningriigist euroalale. Eelkõige keskendutakse kokkulepitud põhimõtete täitmise jälgimisele, et vältida varipankade loomist ühtse järelvalvemehhanismi riikides. Ühendkuningriigi lahkumine Euroopa Liidust mõjutab ka mitut olulist krediidasutust, kelle emapank asub euroalal. Ühised järelvalverühmad jätkavad aktiivset suhtlust oluliste krediidasutustega, keda Brexit puudutab, ning jälgivad tähelepanelikult edasist arengut ja pankade hädaolukorrakavade rakendamist.

Järelevaetegevus 2018. aastal

- EBA tehtav ELi-üleline stressitest ja EKP stressitest

Stressitestimine

2018. aastal viiakse läbi järgmised järelvalvealased stressitestid oluliste krediidasutuste kohta. Kavas on teha kaks hindamist. Euroopa Pangandusjärelvalve koordineeritavas ELi-üleises stressitestis osaleb valim suuri olulisi krediidasutusi ning EKP viib läbi täiendava stressitesti ülejäänud olulistele krediidasutustele. Stressitesti tulemusi kasutatakse järelvalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessis. Ühtlasi tugevdavad stressitestid pankade enda stressitestimist ja riskihalduse suutlikkust ning annavad kvantitatiivse hinnangu pankade riskiprofiilidele erinevate riskikategooriate lõikes.

Eeltoodud riskide ja järelvalveprioriteetide loetelu ei ole ammendav. Lisaks tehakse korrapäraselt mitmesuguseid tegevusi – näiteks seoses infotehnoloogia ja küberkuritegevuse riskiga –, mida käesolevas dokumendis lähemalt ei kajastata. Pankade tasandil võib olenevalt konkreetse krediidasutuse riskiprofiili eripärast ühtlasi vaja minna erinevaid järelvalvetegevusi. Sellegipoolest on järelvalveprioriteetid oluline vahend, mille abil kooskõlastatakse eri pankades teostatavaid järelvalvemenetlusi sobivalt ühtlustatud, proportsionaalsel ja tõhusal viisil, et tagada võrdsed tingimused ja järelvalvetegevuse tugevam mõju.